

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 105T/50/2023 z 11. decembra 2023 a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/233/2023 z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uzneseniami okresného súdu a krajského súdu uvedenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a prikázal krajskému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu. Súčasne žiada priznanie finančného zadosťučinenia a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava ČVS: ORP-374/2-VYS-TT-2023 z 1. júna 2023 bolo sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre prečin neoprávneného vyrobienia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v súbehu so zločinom podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a s prečinom neoprávneného vyrobienia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2

Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. d) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5Tp/27/2023 zo 4. júna 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/28/2023 z 29. júna 2023 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba).

4. Prokurátor podal 27. novembra 2023 na sťažovateľa na okresnom súde obžalobu pre skutky právne kvalifikované v bode 2 odôvodnenia tohto uznesenia. Sťažovateľ žiadosťou z 8. decembra 2023 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd spojil rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa a v nadväznosti na uvedené rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Okresný súd súčasne sťažovateľovu väzbu nenahradil zárukami dôveryhodných osôb, písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a ani peňažnou zárukou. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Všeobecné sudy sa nedostatočne vyrovnali s otázkami týkajúcimi sa jeho väzobného stíhania. Súd rozhodujúci o väzbe podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku nemôže vychádzať z rozhodnutí o väzbe z prípravného konania. Prokurátor nezabezpečil dôkazy v prospech sťažovateľa. S ohľadom na doterajšie trvanie väzby, ako aj na faktor plynutia času sa jeho väzba stala obligatórnou.

b) Napadnuté rozhodnutia trpia nedostatkom dôvodov, aj pokiaľ ide o vyrovnanie sa s námietkou nekompletnosti vyšetrovacieho spisu, ktorý bol sťažovateľovi predložený na záverečné preštudovanie 16. novembra 2023. Vyšetrovatelka sťažovateľovi v deň podania obžaloby (27. novembra 2023) oznámila, že 5. decembra 2023 je plánovaný výsluch svedkyne, z čoho vyplýva, že vo vyšetrovacom spise nebolo v čase jeho záverečného preštudovania obsiahnuté avizované oznámenie vyšetrovatelky (z 24. novembra 2023) a ani potvrdenie o doručení tohto oznámenia sťažovateľovmu obhajcovi. Z tohto dôvodu bolo potrebné vykonať opätovné záverečné preštudovanie spisu. Základná lehota väzby sťažovateľa v prípravnom konaní pritom mala uplynúť 1. januára 2024 a obžalobu bolo potrebné s poukazom na § 76 ods. 2 Trestného poriadku podať najmenej 20 pracovných dní pred jej uplynutím. Keďže sťažovateľovi bol 16. novembra 2023 predložený na záverečné preštudovanie nekompletný spis, postupovalo sa v rozpore so zákonom a lehota na podanie obžaloby uplynula 29. novembra 2023 márne.

c) Sťažovateľ spochybňuje ustálenie dôvodu tzv. preventívnej väzby, ktorý je vymedzený všeobecne. Sťažovateľ nie je recidivista, má len priestupkovú minulosť, pričom poukazuje na dôkazy, ktoré svedčia v neprospech prítomnosti uvádzaného dôvodu väzby. Druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ak nie je naplnená dispozícia tejto právnej normy.

d) Pokiaľ ide o výnimočné okolnosti prípadu, ktorých ustálenie je predpokladom nahradenia väzby pri obzvlášť závažnom zločine, sťažovateľ upriamil pozornosť na nevyliciteľnú chorobu, ktorou trpí, a na vzťah k maloletej dcére. Ani s tým sa všeobecné súdy nevyrovnali dostatočne. Obzvlášť závažný zločin, pre ktorý je sťažovateľ (okrem iného) trestne stíhaný, je od 1. januára 2024 kvalifikovaný ako zločin.

6. Zhrnuté argumenty sťažovateľ odôvodňuje podrobne, ústavný súd aj bez potreby komplexného prebratia parciálnej sťažnostnej argumentácie do odôvodnenia tohto rozhodnutia konštatuje, že sa dôsledne oboznámil s celým obsahom ústavnej sťažnosti a jej prílohami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietkach smerujúcich k nedostatku odôvodnenia napadnutých uznesení vo vzťahu k rozhodnutiu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby (§ 238 ods. 4 Trestného poriadku). Sťažovateľ poukazuje na dôkaznú situáciu, doterajšie trvanie väzby, aktuálne štádium trestného konania, tvrdené deficity v kontexte záverečného preštudovania spisu a absenciu dôvodu tzv. preventívnej väzby, pričom uvádza existenciu výnimočných okolností, pre ktoré mala byť väzba nahradená miernejším opatrením.

8. Ústavný súd podotýka, že rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný, je v rovine referenčných ustanovení v petite sťažnosti tvorený čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu. Uvedenie aj čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôvodovej časti ústavnej sťažnosti vyhodnotil ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (napr. I. ÚS 20/2020, III. ÚS 411/2022, III. ÚS 480/2023).

III.1. K uzneseniu okresného súdu:

9. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného

súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. I. ÚS 107/2019, II. ÚS 13/01, IV. ÚS 271/2022).

10. Vychádzajúc aj zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je deficit právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu v prvostupňovom rozhodovaní prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, pričom ochranu mu bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd, ktorý disponuje právomocou rozhodovať o podanej sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti uzneseniu okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K uzneseniu krajského súdu:

11. Väzba predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov do osobnej slobody a práv obvineného. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 321/2022) pritom vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné aj procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viacero čiastkových práv, ako napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (napr. III. ÚS 115/08, III. ÚS 515/2023, IV. ÚS 207/07).

12. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (napr. IV. ÚS 321/2022). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj so zreteľom na ľudskoprávne poslanstvo dohovoru (napr. IV. ÚS 321/2022), s ktorými musí byť v plnom súlade.

13. Právomoc ústavného súdu vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba (napr. I. ÚS 147/09, II. ÚS 94/2012, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 435/2023). Pri posúdení uznesenia krajského súdu nie je úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovateľ mal byť prepustený z väzby na slobodu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje

na posúdenie otázky, či je odôvodnenie uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli podnietiť také prípadné rozhodnutia a postupy krajského súdu v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023).

14. Napokon ústavný súd v rámci všeobecných východísk dodáva, že odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane, pretože tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (napr. III. ÚS 489/2021, III. ÚS 543/2022, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) napadnutých uznesení pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v integrálnej celistvosti.

15. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta neprimeranosť svojej väzby z viacerých hľadísk, ktoré vo svojej podstate súvisia (i) s opodstatnenosťou ďalšieho stíhania vo väzbe, ako aj (ii) s možnosťou nahradenia väzby miernejším opatrením. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody. Pri rozhodovaní o väzbe musia byť splnené formálne predpoklady väzby (ktorých ústavnú konformitu sťažovateľ nespochybňuje) a materiálne predpoklady väzby, kde musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený. Zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku.

16. Vo vzťahu k dôvodnosti podozrenia vyplýva z uznesenia okresného súdu odkaz na skutočnosti odôvodňujúce trestné stíhanie sťažovateľa v podobe výpovedí konkrétne identifikovaných svedkov a poškodených, ako aj odkazu na konkrétne listinné dôkazy, a to nielen vo všeobecnej rovine, ale aj v individualizovanej podobe vo vzťahu k sťažovateľovi. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (s. 10 a 11) rezultuje, že krajský súd sa s uvádzanými argumentmi stotožnil so záverom, že nateraz nenastala zmena dôkaznej situácie smerujúca k rozptýleniu podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. Krajský súd súčasne skonštatoval, že podanie obžaloby umocnilo dôvodnosť podozrenia. Krajský súd sa v podstatnom vyrovnal aj s námietkami sťažovateľa spochybňujúcimi dôvodnosť trestného stíhania, ktoré sťažovateľ napokon predostrel aj v ústavnej sťažnosti v tom smere, že pri rozhodovaní o väzbe nie je potrebná úplná istota o tom, že tvrdený skutok spáchal obžalovaný. Ústavný súd po oboznámení sa s prílohami ústavnej sťažnosti sa so závermi krajského súdu stotožňuje, pričom dodáva, že nie sú všeobecné, ale zohľadňujú priliehavé skutkové okolnosti konkrétnej veci. V tomto dôsledku ich možno hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné.

17. Pri ustálení dôvodnosti väzobného stíhania sťažovateľa okresný súd oprel dôvod tzv. preventívnej väzby v individualizovanej podobe vo vzťahu k osobe sťažovateľa o žalovanú trestnú činnosť spočívajúcu vo viacerých skutkoch, ako aj o minulé protiprávne konania sťažovateľa (v podobe priestupkov), ktoré krajský súd, uplatňujúc decíznu právomoc v inštančnej nadväznosti, zasadil do širších súvislostí hodnotenia celkového osobnostného profilu sťažovateľa (s. 16 napadnutého uznesenia). Bez potreby podrobného recipovania záverov krajského súdu ústavný súd poukazuje na časť odôvodnenia na s. 14 uznesenia, kde podrobnejšie rozvinul úvahy okresného

súdu. Krajský súd poukázal aj na motív tvrdenej trestnej činnosti, dôkladnú premyslenosť jej zámienok, páchanie tvrdenej trestnej činnosti v rokoch 2021 až 2023, ako aj na to, že sťažovateľ je stíhaný pre viacero trestných činov. Z pohľadu ústavného súdu je podstatné, že dôvod väzby sa neopiera len o druh, rozsah, charakter či závažnosť tvrdenej trestnej činnosti, ale aj o súvisiace okolnosti netvoriace súčasť popisu skutkových podstát žalovaných trestných činov, ako aj o ďalšie konkrétne identifikované skutočnosti. V zhode s názormi všeobecných súdov (s. 14 napadnutého uznesenia) ústavný súd už na prvý pohľad (*prima facie*) ustalaňuje, že skutočnosť, že sťažovateľ nebol v minulosti odsúdený, nemusí sama osebe vylučovať existenciu dôvodu tzv. preventívnej väzby. Závery aprobujúce dôvodnosť preventívnej väzby sťažovateľa sa v tomto štádiu nejavia ako zjavne neodôvodnené a súčasne zasahujúce do niektorého zo sťažovateľom poukazovaných referenčných kritérií.

18. K námietke o nekompletnosti spisu [bod 5 písm. b) odôvodnenia tohto uznesenia] ústavný súd v zhode s krajským súdom (s. 12 uznesenia) konštatuje, že smeruje v konečnom dôsledku do roviny hodnotenia dôkazov, ku ktorému dochádza pri rozhodovaní v merite veci. Ani prípadná procesná neperfektnosť nie je spôsobilá spochybniť potrebu väzobného stíhania, a to so zreteľom na ústavne konformné odôvodnenie dôvodnosti podozrenia a väzby sťažovateľa. V rámci väzobného konania je dôležité, že sťažovateľ 16. novembra 2023 preštudoval v tom čase kompletný vyšetrovací spis, na ktorého podklade bola podaná obžaloba. Len na dôvažok ústavný súd dodáva, že prokurátor podal obžalobu v týchto intenciách v lehote predvídanej v § 76 ods. 2 Trestného poriadku (27. novembra 2023), pričom sťažovateľ nepreukázal, že by podkladom obžaloby boli aj úkony vykonané po podaní obžaloby, na ktoré poukazuje v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd z uvedených príčin nemohol ani túto sťažnostnú námietku kvalifikovať ako pozitívne ústavnoprávne relevantnú, a to ani v rámci udržateľnosti trvania sťažovateľovej väzby.

19. Ústavný súd napokon na zvýraznenie záveru o negatívnom ústavnoprávnom význame sťažnostných námietok recipovaných do bodu 5 písm. a) až c) odôvodnenia tohto uznesenia dodáva, že so zreteľom na kontext danej situácie sa väzba sťažovateľa opiera o skutkové okolnosti, ktoré možno v istom slova zmysle hodnotiť ako pomerne pretrvávajúce (statické). To v konečnom dôsledku znamená, že uvádzaná skutková fakticita sa nevyhnutne nemusela modifikovať len z toho dôvodu, že trestné konanie vedené proti sťažovateľovi postúpilo zo štádia prípravného konania do štádia konania pred súdom. Samotný charakter a povaha avizovaných skutočností nemusia vylučovať, že sťažovateľ by sa práve so zreteľom na nich mohol po prepustení z väzby na slobodu dopustiť konania, ktorému má tzv. preventívna väzba zabrániť. Tieto závery korešpondujú aj s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu, ktorá v odpovedi na námietky, podľa ktorých väzba nereflektuje dĺžku jej trvania a štádium trestného konania, uvádza, že opakovanie skutočností zakladajúcich dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach neznižuje ich relevanciu, pokiaľ všeobecný súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (m. m. I. ÚS 384/2019, I. ÚS 553/2023, II. ÚS 62/2023). V danom prípade niet pochyb, že všeobecné súdy preskúmali súvislosti prípadu v súradniciach aktuálnej situácie, pričom dospeli k logickému záveru, že skutkové okolnosti zakladajúce dôvod tzv. preventívnej väzby pretrvávajú.

20. K výhradám sťažovateľa týkajúcim sa nedostatočného posúdenia možnosti nahradenia jeho väzby menej invazívnymi opatreniami, ústavný súd východiskovo uvádza, že nahradenie väzby a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne

miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; m. m. napr. I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022, III. ÚS 435/2023). Ústavný súd opakovane akcentuje, že väzba predstavuje vážny zásah do osobnej slobody, preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty za jej ďalšie trvanie. Aj z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami.

21. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ je trestne stíhaný aj pre obzvlášť závažný zločin. V takom prípade možno väzbu v súlade s § 80 ods. 2 Trestného poriadku nahradiť v uvedenom ustanovení objektivizovanými menej invazívnymi prostriedkami len pri existencii výnimočných okolností prípadu. Táto požiadavka pritom predpokladá vyššiu mieru rizika, že sťažovateľ stíhaný za závažnú trestnú činnosť by v prípade prepustenia z väzby na slobodu pokračoval v trestnej činnosti (napr. I. ÚS 250/2017, III. ÚS 423/2015). Pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin je preto v rámci uvedených východísk namieste zamerať pozornosť najskôr na ustálenie prítomnosti výnimočných okolností prípadu, ktoré predstavujú nevyhnutnú podmienku (*conditio sine qua non*) nahradenia väzby. Až následne po ich pozitívnom zistení možno skúmať možnosti substitúcie väzby konkrétnym menej invazívnym opatrením.

22. Sťažovateľ v súvislosti s tvrdenou existenciou výnimočných okolností poukazuje na vzťah k svojej maloletej dcére, ako aj na ochorenie, ktorým trpí. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (s. 18 uznesenia) v tejto súvislosti vyplýva, že pre krajský súd nie je výnimočnou okolnosťou to, že väzobne stíhaná osoba ako rodič má obmedzené možnosti styku s maloletým dieťaťom. Pri námietke sťažovateľovho ochorenia a tvrdenia o zhoršujúcom sa zdravotnom stave krajský súd akcentoval v podstate to, že patrí do pôsobnosti zdravotníckeho zariadenia ústavu na výkon väzby, aby posúdil zdravotný stav sťažovateľa a primerane tomu zvolil adekvátne prostriedky. Pritom poukázal aj na možnosti ústavného liečenia a ošetrovania. Hoci ide o pomerne stručné odôvodnenie, kvalitatívnou optikou nejde o všeobecné konštatovanie, ktoré by získavalo atribút formálnosti pre absenciu poskytnutia konkrétnej reakcie na argumenty sťažovateľa. Krajský súd teda aj v ústavnej sťažnosti opätovne prezentovaný argument o existencii výnimočných okolností prípadu riadne posúdil, pričom vo výsledku skonštatoval nezistenie skutočností, ktoré by bolo možné považovať za výnimočné. Závery krajského súdu sú tak aj v tejto časti logické a korektné a z tohto dôvodu ich nemožno kvalifikovať ako excesívne a z tohto dôvodu ako ústavne neudržateľné.

23. Na zvýraznenie správnosti a ústavnoprávnej korektnosti záverov všeobecných súdov ústavný súd dodáva, že negatívny dopad väzobného stíhania na sťažovateľov rodinný život, ako aj zhoršenie zdravotného stavu sťažovateľa nemusia z hľadiska ustálenia potreby stíhania sťažovateľa vo väzbe *ipso facto* predstavovať kruciálny faktor. So zreteľom na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, ktorá konvenuje aj už ustáleným okolnostiam prípadu, sa žiada uviesť, že aj samotné okolnosti spáchaného trestného činu a ďalšie relevantné skutočnosti môžu odôvodniť obavu z pokračovania v trestnej činnosti, a tak viesť k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody vo forme tzv. preventívnej väzby (napr. III. ÚS 515/2023, III. ÚS 560/2023).

24. Ak sťažovateľ v súvislosti s potrebou skúmania výnimočných okolností prípadu poukázal na miernejšiu právnu kvalifikáciu jedného zo skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný, od 1. januára 2024, ústavný súd sa stotožňuje so závermi na s. 12 a 13 napadnutého uznesenia krajského súdu. Všeobecné súdy vychádzali zo situácie v čase dotknutého rozhodovania, keď bol

jeden zo skutkov, pre ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin. Pritom všeobecné súdy korektne podotkli, že avizovaná právna kvalifikácia nie je v zjavnom rozpore so zistenými skutočnosťami. Nemožno preto súdom vyčítať, že avizovanú sťažovateľovu námietku nezohľadnili, pretože táto mala so zreteľom na časové súvislosti veci do istej miery predčasný charakter.

25. Ústavný súd sumarizuje, že krajský súd sa námietkami zhrnutými v bode 5 odôvodnenia tohto uznesenia zaoberal v rozsahu postačujúcom pre záver, že sťažovateľ dostal od všeobecných súdov odpoveď na všetky, ktoré boli podstatné. Krajský súd preto nepochybil, ak sa aj s niektorými z nich osobitne nezaoberal a detailnejšie ich nevyhodnotil, keďže všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (napr. IV. ÚS 112/05, II. ÚS 591/2023). Ústavný súd napokon dodáva, že len skutočnosť, že sťažovateľ sa so závermi krajského súdu nestotožňuje a má na vec iný názor, nemôže sama osebe viesť k záveru o arbitrárnosti uznesenia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. napr. IV. ÚS 357/2023).

26. Osobitne k námietke porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru ústavný súd napokon dodáva, že predmetné ustanovenie nemožno v sťažovateľovej veci aplikovať. Označený článok dohovoru sa *ratione materiae* vzťahuje na prvotné rozhodovanie o vzatí do väzby. Keďže v danom prípade išlo o rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby, námietka porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je *prima facie* zjavne neopodstatnená (napr. I. ÚS 161/2019, II. ÚS 105/2019, II. ÚS 314/2020).

27. Ústavný súd tak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi uznesením krajského súdu a obsahom sťažovateľom označených referenčných kritérií podľa ústavy, listiny, dohovoru a paktu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu